

KUTLU DOĞUM

H A F T A S I

II

1-7 Ekim 1990

T Ü R K İ Y E
D İ Y A N E T V A K F I

HZ. PEYGAMBER'İN ŞAHSİYETİ

Kutlu Doğum Haftası bu yıl Peygamber'imizin daha çok anılması-na, daha çok anlatılmasına ve anlaşılmasına vesile oldu. Hz. Muham-med'i gönül penceresinden kalplerine yerleştiren müminlerin onu sade-ce belli günlerde, ruhsuz kupkuru törenlerle anmaları elbette düşünülemez. Zaten inananlar her an onunla yaşarlar, onun muhabbe-tiyle coşup taşarlar. Bu programların asıl faydası Hz. Peygamber'in da-ha doğru, daha güzel anlaşılmasına yardımcı olmasıdır. Gerçekten onu anlamadan İslâmı anlamaya, İslâma doğru ve gerçek yorum getirmeye imkân ve ihtimal yoktur. Çünkü kendisine gelen mesajı en iyi anlayan, onu en güzel uygulayan Hz. Muhammed (s.a.s.)'dir. Biz bu kısa zaman içerisinde Hz. Muhammed (s.a.s.) Efendimiz'i anlatmak gibi bir iddia içerisinde olamayız. Bizim yapacağımız şey nice tarihi şahsiyetlerin hat-ta peygamberlerin, tarih karanlıklarında kaybolup giderken, onun nasıl bir kutup yıldızı gibi parladığını anlatmaya çalışmak olacaktır.

Bilindiği gibi Cenâb-ı Hak insanlara akıl, zekâ, irâde gibi nimetler vermekle kalmamış, onlara birtakım seçkin kişiler aracılığı ile doğru yo-lu göstermiş, karanlık dünyalarını aydınlatmıştır. *"Ben de sizin gibi bir insanım. Ancak bana vahy olunur"* diyen bu büyük insanlar, mürşitler, yol göstericiler bir yönüyle onlardan yani diğer insanlardan birisidir. İla-hi mesaj insanlara, insan aracılığı ile ulaşmıştır. Yüce Allah Kur'ân-ı Kerim'de bu gerçeği şöyle ifade ediyor; *"Sizin içinizden öyle bir peygam-ber geldi ki küçücük bir sıkıntıya düşseniz bile bu, onu üzer. O size çok düşkündür. Müminler için yüreği şefkat ve merhametle çarpar."* Bu Ayet-i Kerime bize ilahi mesajın kendi içimizden bir peygamber aracılığı ile ulaştırıldığını, bu mesajın özünün sevgi, saygı, şefkat ve merhamet ol-duğunu öğretiyor. İlk insan Hz. Adem aynı zamanda ilk peygamberdir. Cenâb-ı Hak insanı bir an bile kendi başına terketmemiş, görevlendirdi-

ği peygamberler ile onun yolunu aydınlatmıştır. Geçmiş zamanlarda insanların idaresi ve problemleriyle ilgilenen şüphesiz başka insanlar da vardır. Krallar, komutanlar, topluma yön verme iddiasıyla sistemler kuran filozoflar ve fikir adamları, şâirler daha niceleri gelip geçmişlerdir. Fakat bunların hiçbiri insanlara mutluluk getirme yönünden peygamberlerle mukayese edilemez. Mesela geçmişlerden bir Anibal diyelim, bir İskender, İran kısıraları, Bizans kayserleri, Napolyon insanlığa arkalarında zulüm, işkence kan ve gözyaşlarından başka ne bırakmışlardır? Bunların hangisi insanlar arasında hayrı, hakkı, doğruyu, iyiliği, kardeşliği, yardımlaşmayı yaygınlaştırmak için bir örnek bırakmış, hangisi insanları zifiri karanlıklarda bırakan çürük inanç ve hurâfelere karşı savaş açmış, yahut hangisi geride insanların ahlak bozukluklarına, ruhi hastalıklarına şifa verici prensipler bırakmışlardır? Şüphesiz bunlar arasında insanlığa faydalı olanlarda çıkmıştır. Fakat peygamberlerin bıraktığı derin izi hiçbiri bırakamamıştır. Çünkü onlar, topraklara sahip olma, ülkeleri fethetme, düşmanına galip gelme, insanlara hükmetme ötesinde insanın öz cevherini görememişler, âdetâ onu hiç hesaba katmamışlardır. Bu sebeple denilebilir ki tarih boyunca dünyanın her yerinde görülen hayır, ahlâk, fazilet, vicdan, adâlet, merhamet, şefkat tezâhürleri Allah'ın irşad ve hidayetine, değişik bir ifâdeyle, peygamberlerin ilâhî davetine dayanır. Çünkü dünya ne kadar geniş olursa olsun her tarafa o yüce insanların daveti ulaşmış, bütün milletler o ulvi yol göstericilerin hayata mutluluk müjdesi veren seslerini duymuşlardır. Bu gerçek Kur'an-ı Kerimde şöyle ifâde ediliyor. *"Hiç bir millet yoktur ki içlerinden bir uyarıcı peygamber gelmiş olmasın. Her kavimden Allah'ın emirlerine davet eden bir yol gösterici peygamber mevcuttur"*. Gerçekten peygamberler kaplıları islahla uğraşmışlar, kalplerden hasedin, fesadın, şerrin kökünü kazıyıp atmak için çalışmışlardır. Gö-nülleri büyük ihtiraslardan, hudûtsuz isteklerden temizleyip kurtarmak için yol göstermişlerdir. Onların bu asil gayreti olmasaydı şüphesiz yer-yüzü bugünkünden çok daha karanlık, çok daha sıkıntılı; problemler bugünkünden çok daha büyük olurdu. Bu sebeple insanlık dün olduğu gibi bugün de O büyük yol göstericilere çok şey borçludur. İlk peygamber Hz. Adem'den son peygamber Hz. Muhammed arasında binlerce peygamberlerin gönderildiği rivâyet edilir. Kur'an-ı Kerimde sadece bunlardan 28'inin ismi zikredilmiştir. Bu topluluklara islah görevi verilen peygamberlerden bir kısmının listesidir. Peygamber zincirinin son halkası Hz. Muhammed (s.a.s.)'dir. Bu sebepten ona "Hâtemül Enbiya" denmiştir. Ondan sonra peygamber gönderilmemiştir ve gönderilmeyecektir. Cenâb-ı Hak, Resulullah'a şöyle hitap etmektedir. *"Ey peygam-*

ber, biz seni hakka bir şahid, inananlar için bir müjdecî, inanmayanlar için bir uyarıcı aynı zamanda Allah'ın izniyle bir davetçi, ışık saçan bir kandil olarak gönderdik." Bu yönüyle Hz. Muhammed bu dünyada Allah'ın varlığına en büyük şahittir. İmanlı dürüst kimseleri, yararlı işler yapanları kurtuluş ve mutluluk ile müjdeleyen bir müjdecî, gafflete dalanları, uyuyanları sarsarcasına uyaran kurtarıcıdır. Hz. Muhammed insanlığın, olgunlaşma dönemine girdiği, yazının yaygınlaştığı, eski dünya kıtaları insanların birbirinden haberdar olduğu bir devirde, bu kıtaların merkezi bir kesiminde, bu büyük görevi yüklenmiştir. Böylece belli zamanlara ve devirlere hitap eden sınırlı peygamberlik devri bitmiş, kıyamete kadar bu görev peygamberlerin sonuncusu Hz. Muhammed (s.a.s.)'e verilmiştir.

Hz. Peygamber'den önce gelmiş peygamberlerin hayatı tarihen, doğru dürüst tesbit edilememiştir. Yahut da aradan geçen ve yaşanan kötü şartlar nedeniyle gerçekler küllenmiş, tanınmaz hale gelmiştir. Yüzbini-lerce peygamberin gönderildiği rivâyeti yaygındır. Hatıra şöyle bir soru geliyor. Yüzbinden kaçının adını biliyoruz? Daha önce de belirttiğim gibi Kur'ân-ı Kerim'de 28'inin ismi zikredilmektedir. Adını bildiklerimizden, doğru olarak kaçının yaşayışını, hayat hikayesini biliyoruz? Diğer tarihi şahıslar için de bu böyledir. Mesela Mecusiliğin kurucusu Zerdüş'tün gerçek kimliği üzerinde kalın bir perde bulunmaktadır. Hatta bu zatın yaşadığından bile şüphe edenler vardır. Kendisine inananların sayısı milyarlara ulaşan Buda'nın kişiliği, yaşadığı yer ve doğduğu yer, hayatının diğer ayrıntılarıyla ilgili olarak hemen hemen hiçbir şey bilinmemektedir. Meşhur Konfüçyüs hakkında da elde sağlıklı, doğru dürüst bilgi verecek birşey mevcut değildir. Yukarıda söylediğimiz gibi peygamberlerin çok azının sadece adını biliyoruz. Hz. Muhammed'den başka hayat hikâyesi tam olarak bilinen peygamber yok gibidir. Peygamberlerin en ünlülerinden Hz. Musa hakkında müsevî kaynaklarında zikredilen bilgiler tutarsız ve köksüzdür. Tevrat bile Hz. Musa'dan çok sonra tedvin edilmiştir. Burada nakledilen hikayeler, birbirini yalanlamakta, çelişkilerle dolu bulunmaktadır. Hz. Musa'ya 5. kitap olarak inen Tesniye kitabında bile, "Fakat bugüne kadar kimse onun kabrini bilmez" denilmesi dikkat çekicidir. Hz. İsa'ya ait bilgilerin kaynağı İncillerdir. İncillerin ise bilindiği gibi sayıları pek çoktur. Hristiyanlar bunların sadece 4'ünü kabul ederler. Diğer pek çok İncili dikkate almazlar. Halbuki eldeki 4 İncili toplayanlardan hiç birisi Hz. İsa'ya yetişip onunla görüşmemiştir. Peki bunları kimlerden almışlardır. Üstelik bu İncillerin hangi dilden, ne zaman yazıldıkları da belli değildir. Bizzat Hristiyan araştırmacılar tarafından Hz. İsa'nın doğumu, ölümü, teslis hakkında

garip iddialar ileri sürülmekte, hatta onu inkâra varan imanlı görüşler dahi ortaya atılmaktadır.

Biz müslümanlar Kur'ân-ı Kerimin haber vermiş olması sebebiyle Hz. Musa'ya, Hz. İsa'ya ve bütün peygamberlere inanıyor, onlara saygı duyuyoruz. Değerli misafirler, peygamberler örnek insanlardır. Nitekim Cenâb-ı Hak "*Allah Resulü'nde sizin için çok güzel örnekler vardır*" buyurur. İnsanlar örnek olarak kabul ettikleri kişileri iyi tanımak, onun hayatının en ince noktalarını bilmek isterler. Örnek insan beğenilen, sevilen insandır. İnsanların örnek nümuneyi imtisal kabul edecekleri, büyük insanların hayatında şu dört özelliğin bulunması gerekir. Birincisi o şahıs tarihî olmalıdır; tarih onun hayatını zapt ve tasdik etmiş olmalıdır. İkincisi onun hayat hikâyesi derli toplu olmalı, hayatının en ince noktaları bilinmelidir. Üçüncüsü onun hayat hikâyesi tam ve kesintisiz olmalı, hayat zincirinin halkalarında eksiklik olmamalıdır. Dördüncüsü onun hayatı, amelî, pratik olmalı, tebliğ ettiği prensiplere kendisi de uymalı. Çağırıldığı fazileti kendisi de yaşamalı, emrettiği hususları kendi uygulamalıdır. Bu ölçüleri dikkate aldığımız zaman Hz. Muhammed (s.a.v.) bu alanda tekdir demek asla mubâlağa değildir. Allah'ın takdiriyle zamanla, mekânla kayıtsız olmaksızın bütün insanlara gönderilen peygamberimizin hayatı, bütün incelikleriyle mükemmel bir şekilde zapt edildi. Böylece o insanlık için en güzel olma lutfuna mazhar oldu. Gerçekten dost düşman, dünya şahittir ki Müslümanlar onun hayatıyla ilgili büyük-küçük ne varsa toplamışlar, bunu mukaddes bir emânet sayarak koruyup muhâfaza etmişlerdir. Hz. Peygamber'in sözlerini hıfz etmeye, hadislerini rivâyet etmeye, onun mübârek hayatına ait herşeyi nakletmeye kendilerini adayanlar, sonra gelenlere bunları aktarmayı başardılar. Bunlar ashap, tabiîn, tebe-î tâbiîn olmak üzere çeşitli tabakalara ayrılarak devam etmişlerdir. Peygamberimizin arkadaşları ondan duyduklarını gördüklerini ezberleyerek bir yarış halinde sonrakilere aktardılar. Bu yarışta 5374 rivâyetle Ebu Hureyre (r.a.) birinci olarak zikredilir. Abdullah İbni Abbas, Hz. Aişe, Abdullah İbni Ömer, Cabir İbni Abdullah, Enes Bin Mâlik gibi zevat ilk sırayı tutanlardandır. "*Benden duyduklarınızı tebliğ edin. Burada bulunanlar, bulunmayanlara ulaştırın*" emrine uyan müslümanlar ne biliyorlarsa onlar çocuklarına, kardeşlerine, akrabalarına, İslâm'a yeni giren herkese öğretiyorlardı. Gece-gündüz, akşam-sabah onların işleri ve düşünceleri bu idi. Bu konuda çok dikkatli davranıyorlar, ondan bildikleri bir şeyin bir kenarda unutulmaması, ondan olmayan şeylerinde ona nisbet edilmemesi konusunda son derece titiz davranıyorlardı. Kur'ân-ı Kerim'le hadislerin karışmaması için önceleri Hz. Peygamber, hadislerin yazılmısını

yasaklamıştı. Fakat bu tehlike ortadan kalktıktan sonra hadisler yazılmaya başlandı. Daha sonra hadislerin toplanma ve tedvin işi süratle gelişti. Hadislerin toplanıp yazılması üç devir geçirmiştir. Birinci devirde bilginlerden her biri kendi bildiklerini topladı. Bu hicri 100 senesine kadar devam etti. İkinci devirde önemli İslâm merkezindeki bilginler o şehirdeki kimselerde bulunan hadisleri, haberleri topladılar. Bu 150 senesine kadar sürdü. Üçüncü devirde bütün İslâm bilginleri bu konuda geniş ve ciddi bir işbirliği yaparak Hz. Peygambere ait sözleri diyar diyar gezip topladılar. Büyük mecmualar, kitaplar, dıvanlar böylece meydana geldi. Üçüncü asra kadar süren bu devir muhaddisler, hadis imamları devridir.

Peygamber Efendimiz (s.a.s.)'in hayatının nasıl açıklık ve büyük bir titizlikle tespit edildiğini göstermek için o konudaki kaynaklara bir göz atalım. Bu konudaki ilk kaynak şüphesiz Kur'ân-ı Kerimdir. Kur'ân-ı Kerim Hz. Muhammed'in öksüzlüğünü, Allah'a yakınlığını, kendisine peygamberlik verildikten sonraki durumunu, kendisine vahyin nasıl geldiğini, tebliğ görevinde karşılaştığı güçlükleri, Mekke'den Medine'ye hicretini, savaşlarını, onun örnek ahlakını eşsiz bir belâgatla ve doğru olarak haber verir. Bu konuda ikinci kaynak yukarıda da bahsettiğimiz gibi hadislerdir. Hadis kitaplarında Hz. Peygamberin hayatına, sözlerine, davranışlarına ait yüzbinlerce hadis nakledilmiştir. Bu konuda yazılan kitaplar ise onbinlere ulaşmıştır. Bunların altı tanesi, (Kütüb-i Sitte) en doğru olarak kabul edilir. Kütüb-i Sitte'den sonra Müsned'ler gelir. Hadise dair elimizde bulunan ilk eserden biri de imam Malik'in Muvatta adlı kitabıdır. Onu bizzat müellifinden 600 öğrencisi dinlemiştir. Bu öğrenciler arasında âlimler, halifeler, fakihler, valiler edipler ve âbidler bulunmaktaydı. Üçüncü kaynak umûmî tarih, özellikle İslâm Tarihi kaynaklarıdır. Umumi tarih kaynaklarında Hz. Peygamber hiç kimsenin şüphe etmesine meydan vermeyecek şekilde açık ve berraktır. O, tarihin bütün detayı ve açıklığıyla tespit ettiği gerçek tarihi bir şahsiyettir. Ayrıca İslâm Tarihi'ni bütününü anlatan İslâm Tarihi kitapları da bu konuda en önemli kaynaklardır. İbn-i Sa'd'ın, Muhammed b. İsmail Buhârî'nin, İbn-i Ebi Haysume'nin İslâm Tarihi'ne ait dev eserleri en meşhur kaynaklardır. Dördüncü kaynak Megazi kitaplarıdır. Bu kitaplarda Hz. Peygamber'in gazaları ve harpleri anlatılır. İbn-i Zübeyr'in, Zuhri'nin, İbn-i İshak'ın megazileri en meşhurlarıdır. Beşinci kaynak delâil kitaplarıdır. Hiç bir faniye nasip olmayan bu kaynaklar yeryüzünde belki de sadece peygamberimize nasip olmuştur. Bu kitaplar peygamberimizin mucizelerinden, Peygamber Efendimiz'in peygamberliğine delalet eden işaretlerden bahseder. İbn-i Kuteybe, Beyhatî, Ebu Nuaym, İsfehânî'nin

"Delâlün Nübüvve" adlı eserleri ve daha niceleri kütüphanelerimizi doldurmaktadır. Altıncı kaynak Şemâil kitaplarıdır. Şemâil-i şerifler, eskiden dedelerimizin okuduğu ve her evde bulunan kitaplardır. Bunlar Hz. Peygamber'in fiziki özelliklerini, ahlâkını, âdet ve faziletini, sabahtan akşama, akşamdan sabaha kadar nasıl ve neyle meşgul olduğunu zikreder. Müstağfirî'nin Şemâilü'n-Nebî'si, Necmettin Fîrûzâbâdî'nin "Sifru's Saâde"sî bunlardandır. Bu konuda yazılanların en meşhuru ve belki de birincisi Hafız Tirmizî'nin Kitabü's Şemâil adlı eseridir. Kadı İyâdin Kitabü's Şifa adlı çok ünlü eseri de bunlardandır.

Arzettiğimiz sebeplerle İslâm dîni için gerçekten övünülecek başlıca üç önemli özellik vardır. Birincisi İslâmı tebliğ eden Hz. Peygamber (s.a.s.) bugün yaşıyormuşçasına herşeyiyle belirgin pırl pırl aydınlık bir şahsiyettir. İkincisi daha önce gönderilen Tevrat, Zebur, İncil üzerine çöken tarihin zifiri karanlığını kaldırmak imkânı hatta ihtimali mevcut değilken, İslâmın ana kaynağı Kur'ân-ı Kerim bir harfine bir noktasına hâle gelmeden bütün tazeliğiyle gözümüzün önünde ve ellerimizin arasındadır. Üçüncüsü Kur'ân-ı Kerim bütün insanlara ve bütün zamanlara hitap etmekte, getirdiği hükümler bugün gelmişçesine tazeliğini güzelliğini ve yeniliğini korumaktadır. Cenâb-ı Hâk buyuruyor ki, "*Allah indinde tek dîn, hak dîn İslâm'dur*".

Saygılarımla.